

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пом.
Конто почт. шк. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не повертаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРІЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьрічно 15-00 „
Піврічно 30-00 „
Річно 60-00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар,
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зол., Німеччині 7-50 зол.,
Швейцарії 5 ш. фр., Чехословач-
чині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Бол-
гарії 7-50 зол., Австрії 7-50 зол.,—
Збірна адреса 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Чорні хмари над Лемківщиною.

Сянік, кінець травня.

Сліпа ненависть до українців не дає змоги москвофільським недобиткам витягнути правильні висновки з факту існування й розвитку української нації. Себто не розсвідати надаремне цілої своєї енергії на постійне, хоробливе негування української нації, але присвятити всі свої сили муравлиній, упертій праці на відродження цієї нації, з якої вони вийшли. Ця сама хоробли-ва ненависть зганяє сон з очей нашим „руським“ на Лемківщині тому, що найдалі на захід вису-нена вітка українського народу, наші лемки, стали вже на шлях національного відродження, стрясуючись з довговікового сну чи москво-фільського баламутства. Обманливі гасла едно-сти з російським народом, голошені лемкам їх-німи провідниками-москвофілами, присли мов-милі баньки під чародійним подувом світлич і бурхливих днів нації. зриву, який докотився і на Лемківщину та втягнув лемків у вир ви-звольних змагань цілого українського народу. От хочби згадати тут про „команчанську рес-публику“ та геройські змагання лемків впро-довж трьох місяців з напором сильнішого про-тивника при кінці 1918 р. та з початком 1919 р. Ці величні визвольні змагання нашого народу і муравлина праця горетки української інтелі-генції сколихнули до основ світоглядом твердо-го, консервативного лемка. Тому та Лемківщи-на, яка ще до війни була доменою впливів „рус-ких“ та їхнього неподільного панування, нині належить уже до минулого.

І ось, щоби свинити це стихійне національ-не відродження лемків та задержати за всяку ціну свої давні впливи, недобитки-москвофіли поведи руйніницьку кирию на Лемківщині з вар-шавським православ'ям, притягаючи до нього голодного і темного лемка демагогією та брех-ливими обіцянками негайного політу церковної землі з хвилиною переходу на православ'я. Але потерпівши безсумнівну поразку з ширенням православ'я, починають москвофіли нову ду-рлику на Лемківщині. А саме деякі з них хотілиб витворити з лемків „окремий народ“. Станув їм тут у пригоді союзник п. Фішер, „соціолог“ ендецького зразку, що „доказав“ незбитими та ще до того „науковими“ аргументами, що, мов-ляв, лемки, — це окреме плем'я і до родини „русинок“ племен. як бойки, гуцули, волиняки і т. д., не належать, по „малоруски“ не „гварят“, лише „гварят“ лемківським „гваром“. Тому-то деякі шкільні „специ“ краківської кураторії та кількох москвофільських „політиків“ задумали просвітити темного лемка наскрізь ерозумілим йому „гваром“ чи пак мовою. Це, бачите, лемки тому такі темні, що ці „зайди“-учителі українці вчили лемка українською мовою та ще й насиль-но. Але насильства у нас не люблять і тому дав-но вже тих учителів попереносили на всі сторо-ни. Тепер уже на Лемківщині залишились лише „руські“ учителі і ті учителі-поляки, які вже „гварят“ по лемківськи. А це невелика трудність навчитись тієї мови, яку вже, як запевняють, від нового шкільного року введуть до народніх шкіл на цій Лемківщині, себто на області по-літів: Новий Сянік, Горлиці, Ясло, Стрижів, Ко-росно, Березів, Сянік та ще й може і в західній частині турчанського повіту та в полудневій Добромильщині. Хай бойки, бачите, теж приви-кають.

А покищо „лемківський буквар“ друкуєть-ся у Краківі і виїде накладом „В-ва шкільних книжок краківської шкільної округи“. Зладив його „специ“ лемківської мови, „істинно-руський“ учитель п. Трохановський з Криничі. Взаємни-чені учителі кажуть, що „специ“ Трохановський живцем зачерпнув слова і цілі речення з поль-ського букваря. Ілюстрації теж задирились спільні для обох букварів. Зрештою не сумніва-ємось, що незабаром наші філозофи подадуть фахову оцінку цього букваря.

Одночасно, як довідуємося з достовірного джерела, краківська кураторія осигне у Старім

Санчі ліцей для кандидатів учительського зван-ня, яких буде вчити „лемківської“ мови сам ав-тор букваря, котрого за заслуги поклучуть на цю катедру „лемківської“ літератури. Далі, що-би з тих вихованків ліцею вийшли правдиві „просвітители“ темних лемків, виконувати їх будуть головно учителі-москвофіли.

Ось до чого змагають засліплені москвофі-ли, маючи протекцію у краківській кураторії. Не думають, до чого все те веде, їм важне тільки одно; аби дошкулити зненавидженим українцям і спаралізувати їх все зростаючі впливи серед народу.

Але хто знає любов і привязання цього твердого, невгнутаго лемка до рідної землі і свого рідного, той не може повірити, аби всі ті затії могли до чогось довести. Одночасно з тим мусимо ерозуміти і всі ті найсвятіші мрії-надії твердого лемка на допомогу від своїх братів зі сходу. Тут лежить саме тайна успіху серед лем-ків обманливих гасел передвоєнного москво-фільства. Тому-то Лемківщиною повинно глибо-ко зацікавитись усе українське громадянство. А щодо описаних вище плянів з лемківським „гваром“ по школах, то гадаємо, що вони при-спінать лише процес кристалізації національ-ного відродження лемків та обєднують ще міни-ше національно думаючу інтелігенцію і наше ду-ховенство до спільної праці на так сильно за-гроженій Лемківщині.

(і-г)

Ще про жалюгідні події.

З приводу виступів частини молоді на святах УМХ. і Франка.

(Стаття надіслана).

Здається, кожному з нас буде ясно, що ві-домі виступи одної частини нашої молоді на святах УМХ і Франка у Львові це ніщо інше як зовнішній об'яв наших, т. є цілого українського народу, чи то провідної його верстви — інтелі-генції, хаотичних і ще незасованих понять про тактику, якої ми повинні триматися в нашій по-літиці в найширшій того слова значінні, щоби попровадити наш нарід до світлого майбутньо-го. Ці виступи мають, як це теж кожний буде ро-зуміти, ту добру сторону, що на них можна яс-но і недвозначно бачити, що наші політично-іде-ологічні принципи, екстремісти й опози-ціоністи не мають слушности. Крім того хит-рість, підступ і брехня, якими, як це доказано, послуговувалась молодь у своїх виступах, свідчать відомо про моральну вартість нашої опозиції. І акції, на тих виступах ми мали наглядний до-каз, а рівночасно клясичний приклад на те, як наша опозиція легко може прийти до того, що може несвідомо працювати на спільку і рука в ру-ку навіть з провокацією, що завжди мусить ви-йти на шкоду народові. Це все таке ясно, що йо-го може ерозуміти і наглядно бачити не тільки вдумчивий громадянин, а й менше свідомий загал.

Але якщо так є, то знову кожному ясно, що ці виступи дуже добре надаються до того, щоби їх якнайширше використати для санації і нап्रा-ви наших понять про політичну тактику. Тому, очевидно, добре робить наша преса, тобто її по-важніша і розважніша частина, коли широко пи-ше про ці виступи, пиятуючи й осуджуючи їх, як можна найрішучіше, і пиятуючи й осуджую-чи ту частину нашої молоді, як теж її інспірато-рів — нашу опозиційну пресу і наших, так би мо-вити, фахових опозиціонерів. Думаю теж, що і наш політичний провід користуєтья і вже вико-ристовує ці жалюгідні події для пропаганди ідеї ладу і порядку в наших відносинах.

Одначе, думаю, цього замало. Здається, кожному буде зрозуміло, що лихо не в тім, що в нас такі невідповідальні виступи трапляються, і не в тім, що в нас істнує принципіалістична й о-позиційна преса і поодинокі опозиціоністи, — бо на не політичній нарід чи то якийсь нарід

ПЕРЕД ВИЌЗДОМ НА ВАКАЦІЇ НЕ ЗАБУДЬТЕ
обезпечити свого мешкання від крадежі
з вломом в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

За обезпечення домашнього урядження на
зол. 1.000, пересічна річна премія wraz з додат-
ками зол. 6.

Чи Ви зложили зеленосвяточний дар на україн-
ських інвалідів та на охорону стрілецьких
могил.

КОМУНІКАТ

УКРАЇНСЬКОЇ ПАРЛЯМЕНТАРНОЇ РЕПРЕЗЕН-
ТАЦІЇ.

Секретаріат Української Парляментарної
Репрезентації просить усіх пошкодованих в часі
Зелених Свят на Янівському й Личаківському
цвинтарях та свідків подій зголоситися до кан-
целярії Української Парляментарної Репрезента-
ції при вул. Підвалля ч. 7/III. пов. між год. 11—1.

Секретаріат Української Парляментарної
Репрезентації.

може собі дозволити і від цього він ще не про-
паде, — але далеко гірше і правдиве лихо в тім,
що знаходяться між нашим старшим громадян-
ством такі поважніші і, здавалось би, розважні-
ші і то нераз діяльніші і впливовіші одиниці, які
такі виступи і саму молодь виправдують, боро-
нять, а навіть похваляють, а якщо не боронять
і не похваляють, так бодай висловлюють своє
становище в той спосіб, що кажуть, мовляв, „ще
не знати, хто має слушність“ Дашкевича чи мо-
лодь!“...

Що такі голоси в нас трапляються, те ми мо-
жемо ствердити, коли будемо прислухуватись,
що в нас говориться в приватних, товариських
розмовах по вулицях, домах і, особливо по на-
ших клябах і касинах — „Бесідах“, чи на інших
місцях, де збирається більша скількість людей.
І то такі розмови чується не тільки між нашими
радикалами, котрі, так би мовити, з того жи-
вуть, але й між людьми зрештою інших по-
глядів.

Розуміється, ми знаємо, звідки такі голоси
беруться: це ніщо інше, як наша пуста критико-
манія, яка хоче бути мудріша і хоче ухидити
між громадянством за мудрішу від нашого по-
літичного проводу і в данім випадку від нашої
церковної — між іншим, єдиної в нашій наро-
ді, організованої належно і гідно — єрархії, а
потім, це наш сліпий, у буквальному тог слова
значінні, патріотизм, який реальною користю для
народу бачить у сильних словах, глибоким почу-
ванні і дрібних пакостях роблених нашому на-
ціонально-політичному противникові.

Тому думаю, що такі приватні голоси між
нашим громадянством є далеко шкідливіші, гріш-
ніші і небезпечніші від „офіційної“ опозицій-
ної преси й „офіційних“ фахових опозиціоне-
рів, тому що вони безпосередньо і живим сло-
вом ширять хаос і анархію в масі народу. В да-
нім випадку, це батьки своїх дітей і вони підба-
дьорують молодь до невідповідальних учинків,
які якщо вони стали масові, можуть легко ста-
ти для народу погубними.

Тому, думаю, для протидіання таким голо-
сам і таким виступам замало є, щоби проти них
виступала сама тільки наша преса і політичний

привід через свої органи, але тут повинно їм помогти ціле громадянство. Ходить про те, щоб на місцях реагувати в приватних розмовах на такі невідповідальні голоси. Не маю на думці зараз політичних, принципів диспут і дискусій, бо вони тільки громадянство розсварюють тай, з другого боку, нема способу, щоб всяких критиканів і патріотів від сильних снів, глибокого почування і дрібних пакостей національному протиників, не кажу, переконати, але я перетворювати чи перекидати, або в „патріотизмі“

перелічувати. Але ходять про само спокійне зазначення свого негативного становища до таких голосів: нехай менше свідомий загаль, у данім випадку молоді, на власні уха чує і знає, що свідоме старше громадянство не солідаризується з усімакими анархічними поглядами і невідповідальними виступами!

Думаю, що тільки у той спосіб можна переставити санцію і направи в наших хаотичних поняттях про нашу національно-політичну тактику.

І. Билина.

Скільки українців у Канаді.

Дещо зі статистичних містерій.

За десять літ, від 1921 до 1931 року, прибуло до Канади 161.325 українців. Звідки вони з'явилися? Прибули зі старого краю? Ні. Іміграція з українських земель була по війні як не цілком заборонена, то сильно обмежена і найбільше оптимістичні обчислення кажуть, що за згадане десятиліття прибуло до Канади тільки около 50.000 українських імігрантів. Невже решту прибутку українського населення треба би приписувати природному приростові, тобто уродженню? Алеж це значило би, що за десять літ у Канаді уродилося 111.325 українців. Воно було б можливо, якби до 1921 р. було в Канаді відповідно велике число батьків та матерей. Статистика з 1921 р. показувала, що в цілій Канаді було в тім часі 63.788 українців — обох полів та всякого віку. Якби навіть прийняти, що всі вони були дорослі люди, то на одну пару припадає пересічно менше-більше четверо дітей за десять літ. А коли взяти на здоровий розум, що між 63.788 людьми обох полів та всякого віку могло бути щонайбільше 15.000 подружених пар, то виходило б, що на одну подружену пару випадало пересічно осьміро дітей за десять літ. Такої плодovitости не знає ніодна країна і ніодні наріди у світі. Одне такі висновки можна витягти з вислідів перепису канадського населення з 1931 р.

Недавно вийшов в Оттаві „Bulletin Nr. XXII“ сегомого перепису Канади з 1931 р. В нім подане зведення про населення Канади в 1931 р. на основі расового (тобто національного) походження. Для українців це незвичайно цікаве зведення. Воно показує феноменальний приріст українського населення в Канаді. Воно каже, що число українців у Канаді піднялося із 63.788 в 1921 р. до 225.113 у 1931 р. Рівночасно зведення показує майже такий самий феноменальний приріст населення польського, яке з 33.403 в 1921 р. підскочило до 145.503 в 1931 р. Зведення показує також на надзвичайний приріст румунського населення в Канаді: із 13.470 в 1921 р. воно підійшло до 29.056 в 1931 р. Як українського населення не збільшила за десять літ сама іміграція таксамо не збільшила вона і польського та румунського населення.

Та враз із тим, як урядове зведення з перепису в 1931 році позитивно дає доказ страшенної плодovitости українців, поляків та румунів,

воно в той самий час дає основу для страшних здогадів про якусь різню, або страшні пошести, що адезитували інші народності в Канаді. В 1921 році виказувала канадська статистика 107.671 людей такої народности, що називалася „австрійською“. В 1931 р. лишилося людей цієї породи вже лиш 48.639. Більша половина (59.032) австрійської породи вимерла, вигинула, зникла як камфора.

Нещастя стрінуло і російську народність. У 1921 році було в Канаді 100.064 людей, що признавали себе до російської народности. В 1931 р. число росіян зменшилося до 88.148. Майже 12.000 менше. Ніхто їх з Канади не вигнали, свіжі імігранти приїздили, а десь люди попропадали.

Та коли австрійці і росіяни лише ніби частинно вимерли, то інші народи повимирали цілковито, навіть сліду з них не лишилося. Статистика з 1921 р. виказувала між іншими народами Канади такі народи, як 1.616 буковинців, 24.456

Зпочатку держава, потім коні, нарешті українські селяни.

Ще не засіяли цілком, а більшовицька влада вже підготувала план осінньої боротьби за збіжжя. „Лавестія“ з 23. травня подає портрет голови одного з колективів на Дніпропетровщині, т. Алексєєнка, який оголосив такі перлини урядової програми: „Ми знаємо, що ніяких спроб обійти новий закон про здавання хліба партія і уряд не стерплять. Ніяких фондів не може бути створено в колективі, поки цілком не будуть виконані всі зобов'язання щодо постачання збіжжя та звор-

ту позички державі та поки не будуть цілком врівняні рахунки машинотракторних стацій... З першого вимолоченого в липні збіжжя ми мусимо віддати в першу чергу 5 прц державі, подруге забезпечити ковей, а потретьє видати хлібом авасо колективікам...“ (!) Чи колективіки думають також так, як більшовицький посіпака питання інше. До боротьби за збіжжя готується не лише московський уряд, а й українське селянство. (УКБЮРО ЖЕНЕВА.)

Отже живе ще „руській цар“ і має свою армію...

НЮ ЙОРК, 24. травня (Вл. кор.) Показується, що існує ще дальше надвірна канцелярія його царського величства „імператора всея Росії“ і сам цар-імператор в особі Кирила Володимировича, ба навіть має свою армію, зложену з бувших офіцерів і мужиків царя Миколи II. Яких 3.000 офіцерів армії і флоту осіло на території оамого Нью Йорку, а біля 1.000 козаків у Франції. Там також живе до 400.000 російських емігрантів-царистів і вони мають усі заняття. Члени армії беруть звичайно місце шофера в Парижі

та в інших французьких містах, а таку саму „політику економічну“ практикують і американські царські емігранти. Лише, що в Америці вони мають сильних покровителів завдяки зв'язкам кількох великих князів з дому Романових з американськими богачами та вищою суспільною класою. Як виглядає ціла організація царського імператорського двору і армії, описує докладно книжка, видана в Нью Йорку накладом Макміллана п. н. „Білі армії Росії“.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 9. ЧЕРВНЯ 1933.

І. ФЕДОРОВИЧ-МАЛИЦЬКА.

МУЗИЧНА ПОДІЯ.

(Вражіння з концерту.)

Чомусь то виробилося переконання, що святочні концерти з нагоди ювілеїв, роковин діяльності, народни або смерті визначних громадян мусять бути нецікаві або — скажимо просто — безнадійно нудні. Надто часто дійсність потверджує цей погляд. Музична подія в ролі концерту в честь Івана Франка в силі основно виконати це шкідливе поняття.

Концерти в 27. і 28. V. не були звичайні соціальної імпресії ані ованіми до зануди декламаціями та іншими „точками“. Ці два концерти були подією в нашій культурно-музичній житті. Програма (однакова в обох концертах) заповнила більшість оркестральні твори модерних українських композиторів, що більше, твори досі не знав галицькі публіки та між ними деякі спеціально замовлені на Франкове свято. Невже в нас, услід за ожиденою творчістю артистів-платинів, піде розвій досі такої занедбаної музичної культури?

Щораз частіше читаємо про концертні виступи українських артистів. Невже (перша в нім ролі) Фортеянова аніція Р. Савицького, одна з найкращих тонкою інтерпретацією та чутливим ударом, завважила нас в двох прегарних проємдіях Ренуїського. То знову одна у своїх ролі Люба Колесса дала ливівській публіці нагоду зазорюватися в небудовним талантом.

А тут нова музична подія — ще більших розмірів, — бо там виступили артисти-виконавці, а тут заповіджені оригінальні твори сучасних українських мистців, під проводом одного і другого з них. Заповіджений музичний вираз української психи...

Мені довелося бути на другому концерті. Спокійна елегантність і своєрідна інтимність сали міського театру, де відбувся цей концерт, втворили відразу гарний настрій. Сала повна. Приємно та цікаво бачити чільні одиниці нашого громадянства. В ложі на першому поверсі прецікава голова Василя Барвінського, композитора-лірика європейської міри. У партерній ложі зарисовується шляхотний профіль Богдана Лепкого. Під превисоким чолом великі, трохи втомлені очі з таким поглядом, а значе за чимось шукали... Лягдний лук подовгастого носа і тонкі, щільно затиснені уста, з рисочкою гіркої усмішки...

Недалеко нього, симпатичне, вічно молоде лице другого визначного композитора С. Людкевича.

На сцені між великою стоїть погруддя Івана Франка на змліо удрапованім, українськими національними барвами пошументі.

Не знаю, як те погруддя виглядає зблизья, але під час концерту, здавалось, схилена голова весь час слухала — немов задумувалась над тим усім, що тут діялось довкола, задумувалась ще раз над собою і над нами. Не дивилась вона на ніщо, не здригнулась при неріз гучних звуках увертюри Лятошинського.

Цю увертюру заповили нам як твір крайнього модерніста приналежного до „лівих“ композиторів і Стравінського на чолі. (Скажимо між нами як смішно і нещасливо вводили поняття „лі-

вих“ та „правих“ напрямків також до музики, цієї найвищої надземної форми мистецтва).

В дійсності увертюра Лятошинського дуже поміркована. Лише зрідка гучніші акценти або несподіваний зворот нагадує, що це твір нинішній, не передвоєнний. Але який далекий він від уривково-брутальних ритмів та несамовитого гучу композиції в ролі Стравінського! — Окрім блискучої оркестрації в цій увертюрі не було нічого, чим вона відрізнялась би в пам'ять.

Коли виступив на сцену Богдан Лепкий і висловив одну з найкращих промов у пам'ять незабутого генія Франка — темне погруддя на естраді неначе оживало. Це вже не була мертва відбитка помершого поета, а щось більше, щось переконливо живе. Здавалось, нараз, на кілька коротких хвилин, безсмертна душа поета звійшла в цю непорушну форму — spiritus flat ubi vult — душа, прикликана палкими та зворушливими словами другого поета-лірика, Богдана Лепкого.

Промова Лепкого — це твір для себе, твір артиста-поета. В ній була і правда і краса, була ніжність і пориваюча сила. Ця сила не виявлялася криком, великим патосом ані театральними жестами, а поривала внутрішньою своєю правдою, високою культурною думкою та слова. Слова з естради доходили до публіки, як давні краплі кришталено-прозорої води. Ні за тихі, ні за голосні були ці слова; ні за скорі ні за повільні. Сила тут виступила в подиву гіднім опануванні голосу, наслідком чого кожне слово, навіть найтихіше, було виразно чути.

Промова Лепкого була рідким у нас зразком скінченої гармонії змісту та форми, без якої ні в житті ні в мистецтві нема справжньої краси. Зміст і себто глибше та далекосхідне значіння

Відгомін Городка перед судом.

Розправа проти Ст. Мащак і 6 товаришів за злочин з 97. параграфу.

Вчора зізнавав, як ми вже зазначили ще другий обвинувачений, Михайло Куспів.

ЗІЗНАННЯ ОБВ. МИХАЙЛА КУСПІСЯ.

„До ОУН належу і признаюся до частинної підготовки нападу. В організацію втягнув мене Березинський у 1928 р., якого я знав з домітки „Пласту“ при вул. Бляхарській, де після нападу на пошту при вул. Гайбокій. Присяги я не складав, бо я атеїст, але дав я Бер. слово честі, що виконуватиму все“.

Далі обв. оповів відомі із зізнань Мащак речі про свій побут у кімнаті Березинського та про те, що вияснював там зібраним юнакам плян городської пошти і визначував їм місця. Крім цього водив двічі або тричі якогось „Генка“ і ще одного молодця дорогою зі Львова до Глинової Наварії. Зізнає теж згідно з Мащак, що 29. листопада виїхав з групою людей до Каменоброду, звідси зайшли всі на поле, а там дожидаючи на боці якийсь „жидок“, що завіз їх спати в чийсь стодолу. Пізніше обв. пішов з Вас. Біласом купити дещо харчів на ринок у Городку, а зустрівши там Бер., заявив йому, що свою участь у нападі вважає небажаною, бо бачило його ба-

гато знайомих. Березинський подумав хвилину і наказав обв. вертатись до Львова. У Львові ходив обв. цілий день по місті і хотів зустріти Бер., а вечером поїхав до хати до Ставчан, де щойно довідався про невдалий напад.

За виїздом бл. п. Данилишина, Біласа і Березинського обв. не бачив нікого з обвинувачених між учасниками нападу. Рішуче теж не бачив Цапа тоді, коли стояли гуртом на полі і йшли ночувати, а „жидок“ — це абсолютно не Цап і в нього в стодолі ніколи не був. „Даю голову — каже теж обв. — що Купецький участі в нападі не брав“.

Предс.: Чому ви зізнавали інакше на поліції?
Обв.: Мені давали слово, що якщо я не скажу всього, то замкнуть мою матір. Я готов був на все, щоби до цього не допустити.

Прок.: Чому саме ви мали обводити учасників нападу?

Обв.: Бо я був ознайомлений з околицею.
Обор. д-р Шухевич: Чому ви брали участь у підготовці до нападу?

Обв.: Я був здисциплінованим членом ОУН. На цьому розправу перервано до слідуєчого дня.

Другий день розправи.

На лавці обвинувачених всього два підсудні, за ними 3 поліціантів у білих кашкетах. На сцені пускають сьогодні не так суворо як учора, коли дижурний комісар легітимував і вотивав навіть журналістів. На сцені розправи публіки багато більше, як учора. Це й не диво: Обвинувачені зізнають цікаво, а спеціально різкі й мужеські зізнання обв. Куспіся роблять враження за слухачів.

На початку розправи предс. відчитав письмом присяглого Л. Бачинського, що з огляду на здоров'я не може брати участі у процесі. Суд же звільнив його від обов'язку судді.

ДАЛЬШІ ЗІЗНАННЯ ОБВ. КУСПІСЯ.

Обв. Куспів зізнає далі:

В день нападу я вернув в год. 10 рано до Львова і був аж до 8. вечером у хаті. Цапа я знав від літа 1932 р. і бачився з ним на кілька днів до нападу і навіть я викликав його з бурси, щоби обговорити справу проф. Лаксера, якого я мав побити. До Городка приїздив я часто фірою, але де мешкає Цап — не знаю. Коссака, Біласа Яр. й інших не бачив, Біласа бачив я на поліції у відділі, що мав напис „Одзял бандицьки“ і тепер пригадую собі що це він.

В цьому місці Мащак рішуче стверджує, що в мешканні Березинського бачив Куспіся, а Куспів зізнає на світлинах, які подає йому предсідник, Березинського, відфотографованого по смерті. Старика на світлинці не знає.

На питання прокуратора, що вказало обв. студента З. р. техніки з учнем 7. кл. Цапом, Куспів подає, що бачився з ним всього 3—4 рази.

Прок.: А звідкиж прийшло до того, що осмаки ангажували вас бити професора?

Обв.: Я кожному радо у такій товариській справі послужу би.

Прок.: Так?

Обв.: Рішуче так.

Нарешті на питання обор. Біляка обв. стверджує ще раз, що Цап ніколи не показував йому своєї стодолі і що він не знає, де Цап мешкає.

ЗІЗНАННЯ ОБВ. СТЕПАНА ЦАПА.

До ОУН. — заявляє він — не належу, про неї знаю найбільш з акту обвинувачення. До цього часу чув я про неї з часописів, але яка це тайна організація — докладно не знаю. В Городку мешкаю з батьками при вул. Львівській. Куспіся знаю від вакації, пізнав його через тов. Андрушкова (це згідно з зізнаннями Куспіся). Я бачив його під час його розправи 9. листопада, опісля в день конференції приїхав він другий раз, щоби бити проф. Лаксера. Ми чекали на нього з „лягами“, але він до 8. год. веч. не прийшов. Потім бачив я його ще двічі: 19. листопада на забаві в „Помочі“ в Городку і 26. листопада, коли я виходив зі снігу і запізнав його з товаришами. Тоді бачив я його востаннє. Дня 28. листопада був я тільки на 3 години за школи, бо мав рандку, слідуєчого дня був я в будинку школи до 2. год., але на декіях не був, потім вернувся

до хати і не виходив уже нікуди. Дня 30. листопада був я до 1. в школі, вернувся до хати, а 2-й був знову на ринку і підпровадив тов. Андрушкова на стацію. Опісля я проходжувався з тов. Стариком по ринку в Городку, а тоді пішов до бурси Т. С. Л., де був довший час. Там заскочила мене вістка про напад і я з товаришами пішов на місце нападу. Це було вечером.

Шкільне свідомство, яке предс. відчитує, стверджує всі дати побуту й неприязності Цапа у школі згідно з його зізнаннями.

Предс.: Якто, ви можете так ходити і не ходити до школи?

Обв.: Це просто. Або я сам, або товариші пишемо посвідку і годину оправдує.

Далі обв. зізнає: На поліції подав я те, що чув від дня нападу до менту мого арештування 15. грудня (що було 7-ох, що були в академічних шапках і зелених куртках) та те, що сгалазала мені поліція. Від неї я вперше довідався, арештований, що учасники нападу ночували в нашій стодолі, бо там найдено якісь речі, але я нікого з тих „нічліжників“ не бачив.

Предс.: Чи ви напевно не бачили?

Обв.: Абсолютно не бачив і довідався про це щойно на поліції.

Предс. відчитує зізнання обв. Цапа на поліції, у яких він признав, що Куспів питав його, чи в його стодолі моглоб ночувати кілька хлопців та що одного вечора Куспів викликав його з бурси і завіз попри суд на поле, де Цап зостав кілька осіб з револьверами. Потім завіз він тих людей на чолі з Березинським (якого пізнав опісля зі світлинці в часописі) ночувати до своєї стодолі, а Бер. відвіз опісля на ринок, де Куспів був з якимсь юнаком, що мав пакунок під пахую. Бер. відїхав до Львова, а Цап вернувся до хати і взагалі не бачив більш „нічліжників“, але догадувався, що вони мають, як заповідав Куспів, висадити пам'ятник „оброньцув Грудка“ в заплату за знищення гробів Українських Січових Стрільців. Щойно — зізнав у свідстві Цап — після нападу я зміркував, що його зробили ті, яких я завіз ночувати до своєї стодолі.

Предс.: Як погодили ці розбіжності у ваших тодішніх і сьогоднішніх зізнаннях?

Обв.: Прошу взяти під увагу зізнання з 15. грудня, де я всьому заперечив. Пізніше я був заляканий, побачивши цілу родину на поліції і говорив усе, що мені подавали. Те саме я робив у суді, бо боявся, що мене віддадуть знову на поліцію. Перші й сьогоднішні зізнання є правдиві. Я нікого на ніч не віз і не бачив у своїй стодолі.

Прок.: Чи у вас є наймит без руки, якого визнають „жидком“?

Обв.: Є, що пишеться „Жидок“, але його кличуть Олекса.

Прок.: Вас ніколи не називали так?

Обв.: Ні!

поемом дібраних слів — і форма: стилістичний уклад, музична краса і висока культура голосової передачі склалась тут на моральню та естетично захоплюючу цілість.

Це було тим більш цінне, що в нас, на великий жаль, досі не видно навіть початків того необхідного у всякій культурній життєвій моменту: культури форми — форми у високому значінні поєднання духовних цінностей та одухотворення матерії. За виїзком кількох артистів-пластиків, які почали розуміти вагу та значіння форми в мистецтві в нас ще в дитячому-зворушливому способі недоцінюють формальну красу.

Промова Лепкого, її стриманість, високий полет і опанування слова була зразком тої високої культури, якої нам, як народньої цілості, ще так болісно недостає.

Подоба великого каміняря на сцені, за життя так пристрасно закоханого в красу різьбленого слова, здавалось, задумано слухала те, що говорив брат по душі — Левкий — поет.

Глибока задума погруддя стала ніби поглиблююю, майже розмірною при перших звуках музичного „фрагменту з Мойсея“ Антона Рудницького на оркестру і спів. Понавний шліх, мелодійність, м'якість музичного плесову, блискуча інструменталізація і глибоко відчуті ліричні та драматичні акценти з місця позитивної слухача. В тім „фрагменті“ з виразно симфонічним характером є багато милозвучності, а проте нема жадної — ні однієї — банальності. В римах такої вузької форми риси музичальної творчості композитора могли виступити тільки частинно. Тим більше прольот з „Мойсея“ родив гаряче бажання пізнати інші, по змозі більш композиції багатонадійного молодого мистця.

Слухачи по „Мойсею“, Антін Рудницький передає яскраві анти-модерністичні, атональні тен-

денції в сучасній музиці, а засвоїв собі найкращі її здобутки. „Прольот з Мойсея“ ні приблизно модерний, ні нудний. Він ані вишукано, штучно ефектовний, ані бавальний, а чарує як безпосередній вислів музичальної думки, виростає на ґрунті справжньої ентузіастичної лірики. Коли зважити, що це твір навмисно замовлений на цей день і на цю святочну нагоду, подивляємо ще більше його свободну красу і думка лине до минулих часів, коли геніальні музики як Моцарт або Бах були примушені майже виключно писати твори за „замовленням“.

Нижанковського „Наймит“ для мішаного хору містить деякі уступи справжньої краси. Як цілість, композиція рішуче за довга і втомлює одноманітністю.

Пробігата програма концерту склалась крім того ще з деклямація Геніна-Березовського і композицій Н. Нижанковського, В. Барвінського і Ст. Людкевича. Правду кажучи, за багато вражень на раз. Напруження та перетомлення увага слухача при кінці вже не всієї схопити усіх музичальних тонкостей.

Симфонію Л. Ревуцького дали сильно скорочено — що вишло очевидно на шкоду замітного та пречікавого твору. Початок цієї симфонії вражає немов вступ до „Лисової пісні“ Лесі Українки. Скрипки мелодійно та тонко брели, немов сто тисяч співучих цикад, а у відповідь відгукались матові голоси фаготів. Далі причалялись немов спогарди Вагнера, Гріга і вікінгів ніжні, немов акварелі передили Дебюссі. Але це були тільки натяжки, спогарди, мріяливо сплетені у вінок музичних думок композитора.

Симфонію відограли без перерви.

Безпосередньо після неї відігравала Мар'я Сова дві пісні Василя Барвінського — „Ноктюрн“ і „Сонет“ з симфонічною оркестрою. В цих піснях пі-

знали ми знову красу ліричних композицій Барвінського. Теплий, зворушливий тембр і артистична культура багатого голосу артистки ідеально передали цю ліричну красу. До музичної насолоди прилучилась друга — насолода очей: стримана елегантність зовнішньої поведінки і своєрідна, так казати би, — дівоча краса артистки була в особливій гармонії з піснями, що легкі немов пташки зривались з маленьких уст. Ні разу голос її не зникав під могутнім супроводом оркестру. Цей голос має не тільки знамените вишколення, але силу, ніжність і глибину ліричного виразу.

Симфонічна поема „Камінярі“ Ст. Людкевича закінчила пробігату програму. Початок її не промовляв особливо. Щойно в другій частині виступають могутні мотиви згідні з ідейною тематикою твору. Тяжкі удари молотів боють ритмічно об камінь свалу столітнього отупіння. Темно, величезна, стримана сила і аравіана оркестрація складаються на небуденно цікаву музичну цілість, вартість якої далеко перевищує рівень принагідних, проминаючих композицій.

Дехто казав, що концерт був надто довгий. Забавою сарказу вразив одво за одним.

Інші казали, що симфонія Ревуцького була безнадійно довга — не догадуючись, що її грали і так значно скороченою і що симфонії завжди довгі.

Для любителів музики, твори українських сучасних мистців були справжньою насолодою. Для оцих, що розуміють далекоситну вагу музичної та мистецької культури нації, святочні концерти з нагоди відкриття виставки Івана Франка полинуться на записи в пам'яті як важливі події в нашому культурному розвитку.

Обор. д-р Білас стверджує питаннями, що в Городку ходили по нападі різні вістки, м. ін. про те, що учасники збиралися в якійсь ямі за містом, що обв. Цап читав у тюрмі про присуду Данилишина й Біласа та мав часописи з описом наляду. Ці часописи спускали йому вікном у тюрмі. (Предс. сміється: „То там у тюрмі ціле казино!“). Врешті обв. каже, що його батько об'явив хворий, а мати має недугу серця і обв., побачивши їх на поліції, зізнавав будь-що, аби тільки їх звільнили.

Після півгодинної перерви починаються допити п'ятого обвинуваченого (Коссака чомусь у черзі поминули), Миколи Мотики.

ЗІЗНАННЯ ОБВ. МИКОЛИ МОТИКИ.

„До організації ОУН належу, втягнув мене туди Василь Білас з початком березня 1931 р. в лісі між Тусановичами і Трускавцем, де застав я ще Мих. Гнатова. Білас питає мене, чи хочу належати до ОУН, про яку я знав, що приймає до самостійності України. Я зложив тільки приречення і був під командою Вас. Біласа. Я мешкав у Коссака. Дня 27. листопада дістав я від товариша, якого прізвища не можу сказати, лист в адресу В. чи Я. Біласа, з наказом доручити його, як в догдувався, Ярославів Біласові. Я поїхав до Трускавця дорожкою, заїхав під хату Біласа Ярослава і передав лист йому, зазначаючи, що це від згаданого товариша. В мені, коли я виходив, Я. Білас відчинив лист і пізніше я довідався від нього, що це був лист не до нього, а до Василя Біласа. Чи Данилишин належав до ОУН — не знаю, хто був командантом УВО в Трускавці — не знаю, в мене з мешканцями ніяких збірав не було. Вас. Білас казав мені, що в Я. Біласа є зброя, але чи Ярослав знав про це не знаю.“

Предс.: Чому ж сьогодні ви зізнаєте так дуже інакше, як у слідстві?

Обв.: Я зумисне хотів наробити хаосу, щоб не було наглого суду, який мені теж погрожував.

Предс.: А чому ви підтверджували тамте вже по присуді Біласа й Данилишина?

Обв.: Була чутка, що буде другий нагний суд.

Предс. відчитує зізнання обв. у слідстві: Коссака передав мені зелену коверту з проханням передати її Біласові. Після частинної ліквідації УВО у Трускавці збиралися в мене члени УВО, м. і. Кузик, Буній, Білас Вол., Ярослав і Василь, Данилишин і ін.

В цьому місці прокуратор ставить внесок, щоб відчитати всі загалі зізнання Мотики. Обор. д-р Шухевич протривав тому рішуче та вимагає читати тільки ті зізнання, що є суперечні з сьогоднішніми. На цьому тлі приходиться до гострої дискусії прокуратора з оборонцями, що врешті на заїжді прокуратора, оборон. д-р Шухевич не мав права боронити не свого клієнта, солідаризуються (д-р Шевчук, д-р Глушків) і домагаються неправильності внеску прокуратора з правного погляду: д-р Шухевич „загинає“ прокуратора йогож власними словами, що він хоче тільки зізнань до сучасної розправи, а чейже вимагав відчитання зізнань з 2. грудня м. р.

Після півгодинної перерви трибунал вносить прокуратора відкинувши і предсидник відчитує широкі зізнання Мотики про його організування ОУН у Трускавці, про членів цієї ОУН і т. д., зложених у слідстві ще до розправи перед нагним судом.

Слідчий внесок прокуратора, щоб знову читати всі зізнання Мотики, трибунал знову відкинувши.

Предс.: Ну, що ви скажете, пане Мотика, на ці суперечності?

Обв.: Те саме, що перше. Я хотів створити хаос, щоб не було наглого суду, бо мені було жалко Василя Біласа. Крім цього я сам був під загрозою наглого суду і був під нього поставлений 3. грудня м. р.

Прок.: А як ви уявляли собі, що тим способом врятуєте Біласа і себе?

Обв.: Відмовляю відповісти.

Прокurator ставить ще раз внесок, на цей раз, щоб відчитати акти наглого суду і ствердити з них, чи Мотика хотів робити хаос; оборонці протривали цьому. Внесок прокуратора після шкідливої наради трибунал частинно взяв під увагу і зізнання Мотики у слідстві та під час наглого суду, особливо ті, що мають зв'язок з нинішньою розправою, відчитує.

Предс. стверджує, що не може найти акту, який обв. Мотика поставлено під нагний суд.

Обв.: Просту слова! Коли мене переслухано у слідчому суді 4. грудня м. р., суддя заявив мені вироком, що я є поставлений у стан обвинувачення перед нагним судом.

Трибунал акт цей врешті знаходить.

Прок.: Як ви хотіли рятувати Вас. Біласа?

Обв.: Я хотів втягнути якнайбільше людей, щоб салістю до 14 днів не скінчилися.

Прок.: Чи на нагний суд ви хотіли іти?

Обв.: Відмовляю відповісти.

Прок.: А чи як ви тоді визнавали, що ви належали до УВО, то це була правда?

Обв.: Відмовляю друге відповісти.

Прок.: А чи те, що ви звербували Біласа, правда?

Обв.: Втретє відмовляю відповісти.

Прок.: Ви звербували Ярослава Біласа до УВО?

Обв.: Не знаю.

Прок.: А хто належав до вашої п'ятки?

Обв.: Відмовляю відповісти.

Прок.: То ви хотіли рятувати Біласа, кажу, чи, що він брав участь у нападі?

Обв.: Я заявив уже раз, що на заляти в справі моїх зізнань на наглом суді не відповідалиму. Прошу мене в цій справі не питати.

Прок.: Чи ваше зізнання про те, що Вас. Білас ішов рабувати пошту...

Предс.: Усуваю це питання.

Прок.: Чи Коссака вибрав тому Біласа і Данилишина для нападу в Городку, що вони були вправні у грабінні?

Предс.: Усуваю це питання. Постанова суду вирішила цих питань не торкатися.

Прок.: Ви є тепер членом ОУН?

Обв.: Від черня 1932 р. ні.

Прок.: Уважаєте й сьогодні діяльність ОУН шкідливою?

Обв.: Не дав відповіді.

Прок.: (Показує світляку): Чи це ваша п'ятка?

Вистава французької афіші в її історичному розвитку.

Вистава французької афіші в саях Миського Промислового Музею у Львові заслуговує під кожним оглядом на те, щоб її оцінювати.

Афіша в часах нової урбанізації, напруженого темпа в торгівлі та промислі в мистецьким засобом об'єднати колективна і продуцентом і тим самим стає чинником під оглядом меркантильним невичайно важким. Минувши вже часи, коли до афіші ставилися артисти як до принагідного ескізу; шораз більше спеціалізація життя та знання мусіли зробити те, що деякі мистці спеціально присвятили свою працю цій діяльності мистецтва та створили з неї окремі мистецький рід. А що продукція наставлена раз враз на нові осияні техніки, тож і не диво, що плакатове мистецтво має у великій мірі пробований характер. Афіші та плакати стають геролями торгівлі, промислу і мистецтва.

Вистава відвінена у Львові цікава тим, що має ретроспективний історичний характер. Бачимо на ній розвиток французької мистецької оповістки та реклами від кінця XVII. ст. як у різних добах різно вона оформляється, змінює засоби і способи аргументації. Це видно наглядно уже на перших спробах плакату і оповісток в часів революції. В їх кількості і в порівнянні до багатих у прикраси передреволюційних, вони прості та лапідарні. В них почуваємо мимоволі патос, амальований так майстерно А. Фравсом у його „Спригаєних богах“. Мистецька оповістка до кінця початку XIX. ст. стоїть назагал на послугах державних та публичних інституцій. Не диво, бо торгівля та промисл були зв'язані цеховим устроєм. З його розвалом та можливістю прилюдної реклами промислових підприємств повстає рекламний рисунок. Має він сентиментальний характер як і цьогочасний мішанський роман. Настрівності тієї відповідає загально поширений спосіб репродукування тої доби — літографія з питомою м'якістю. Епоку ту репрезентує на виставі кільканадцять зразків. Цікаве те, що це здебільша оповістки книгарень.

Плакат у тім значинні як ми її нині розуміємо, це продукт новітніх часів 80-их років.

Журба великого міста.

НЮ ЙОРК, 24. травня. (Вл. кор.). Вчора попутні відбулися в Карнегі Голл попис 4.000 дорослих учнів, що покінчили цієї зими курс англійської мови, бо вони походять з чужинських країв. На пописі промовляли різні видні люди з педагогічного світу, але промовив також і мейор міста. О. Браун. Він сказав, що газетирі неслухняно накликаються на управу міста і пророкують банкрутство міської господарки. Мейор переконує, що звичайні видатки міста покриваються зовсім гладко з приходу, але не стає грошей на такі цілі: оліва над бідними, яким треба дати харчеві засоби, аплікатити мешканців і надігнати. Тому, що приватні добродійні установи не можуть дати собі з тим усім ради в часі безробіття, місто мусіло перебрати на себе журбу за безробітних і по-застараному руйнує міську господарку. Безробітним казав мейор „мисльми дитими“

Обв.: Ні. Данилишин і Білас до тої п'ятки, що я, не належали. Не належав теж Буній. Це принагідна світлина.

Прок.: Яко? Принагідна і саме п'ятка?

Обв.: Це не має нічого до речі.

На дальші питання прокуратора обвинувачений відмовляє консеквентно відповісти, спеціально у справі членства Бунія в ОУН.

Прок.: Чи ви пропонували комусь свої услуги?

Обв.: Це був мій трік, щоб вийти на волю.

Прок.: На прокураторі трік? Ви писали лист до прокуратора, а цей лист дістав комісар?

Обв.: Я консеквентно відмовляю відповісти.

Прок.: Так, я бачив, як ви консеквентно при-мували на попередній розправі до того, щоб аакинути стрічок на товариша. А були ви конфідентом поліції?

Обв.: Ні.

Обор. д-р Шевчук стверджує питаннями, що Мотика виступив з ОУН тому, бо дістав від батька у шкуру, що до прокуратора писав він загально-ніково про справу Голува, що врешті на основі цього листу нікого не арештували.

На цьому другий день розправи, септаційний рішучим зворотом Мотики від своїх давніших зізнань перервано до 9. год. рано в четвер.

Мотика хоче реабілітуватися! — оце вражіння того дня.

Враз з новими великими технічними винаходами та їх практичним застосуванням прийшли осяга в типографії, а з ними кольорова афіша. Шораз більше артистів починає звертатися до цього нового роду мистецтва. Цю добу починає геніальний Мане, якого широко охоплений, ядерний рисунок „Кюти“ і в тій діяльності стає епохою. Бачимо праці Шерета, Гельо, Бунара, Віллета та інших. Мистецька плакат Парижа тої доби відзначається передовсім елеганцією і легкістю рисунку. Вже Тулуз-Лотрек виповідається просто і ядерно. Бачимо як плаката еманіпується, стає шораз більше самостійна, шораз менше ілюстраційна, зате чимраз більше декоративна, щоб акінці діяти до лапідарної синтези, мистецького вислову, мистецької плакати наших днів.

Сая присвячена новітній французькій плакаті є ревелациєю для кожного, що не має змоги знати повітряного Парижа. Хто хоче бачити дійсно великі твори плакатного мистецтва, повинні прийти на виставу в Промисловий Музей, де побачить плакати французьких корабельних ліній, плакати Касандри та Коїна рекламу для відвісських фортеп'янів або на виступи Джосефіна Беккер. Лінійот у своїй простоті геніальний. Капіально адобував публіку гумором і зручно підбраною темою.

На високий рівень мистецької плакати Франції впливає безперечно репродукційна досконалість. Описування артиста і типографа відтворює в кожному творі. Це теж причина, що маємо змогу оглядати такі досконалі твори.

Кожний, що був на виставі французької школи в українському „Національному Музеї“ повинен кочче доповнити її вражіннями з французької плакати.

Хто знає?

Редакція „Української Загальної Енциклопедії“ просить подати їй на адресу: Львів, Чарнецького 26, м. й. відомості про цих наших діячів:

- 1) Черпахин Олександр, лікар, дата народин і смерті.
- 2) Черепин Олександр, рос. композит, дата народин.
- 3) Черкаський Теофан, укр. діяч, 1919 міністр нар господарства, дата народин.
- 4) Черник Федір, сотник СС., дата народин.
- 5) Чернякський Олександр, ген. штабу підполковник, армії УНР, військовий педагог, дата народин.
- 6) Черський Олександр, укр. майор, ком. Гірської Бригади УГА, ім'я і дати.
- 7) Чехович Олександр, генерал-хорунжий армії УНР, помічник Гол. Військ. Прокуратора, дата народин.
- 8) Чечель Микола, секретар Центр. Ради 1917, дати.
- 9) Чиж Ярослав, сотник СС., учасник процесу Федяка, редактор „Стрілецької Думки“, а тепер в Америці „Нар. Волі“, дати.
- 10) Чистякова Варвара, укр. акторка, дружина Леся Курбаса.
- 11) Чмелик Степан, полковник УГА, командант 4 золочівської бригади, дати.
- 12) Чопей Ласлав, закарп. укр. учитель, дати.
- 13) Чорний, повстанчий отаман, ім'я і дати.
- 14) Чудинів Микола, укр. громад. діяч, організатор Української Нац. Партії 1919, дати.

ЧИ НІМЕЧЧИНА ПАРАФУЄ ПАКТ?

ЛЬОНДОН, 7. VI. ПАТ. Англієська газета, згадуючи про угоду Франції на парафувати пакт 4-х в теперішній його редакції стверджує, що аміна зроблена в редакції проекту в дипломатичною побіжкою прем. Далі, Часописи сумніваються, чи Німеччина схоче парафувати пакт у теперішній його формі, що не дає Німеччині сатисфакції в справі ревізії трактатів, ні в справі рівноправності зброї.

ПАРИЖ, 7. VI. ПАТ. Кола близькі до уряду вважають, що однозвучність думок у Римі, Парижі та Льондоні навіть колиб у Берліні не напустило ясні парафування, є великим поступом, бо наближує три зах. держави та витворює атмосферу взаємного довіри. На думку тих кол пакт не шкодить нікому. Він має передовсім значіння для Мусоліні не лише з точки погляду його зовнішньої політики, а також і внутрішньої. Це означає мало теж деяке значіння для постанови Париза.

ПАРИЖ, 7. VI. Агенція Аваза повідомляє, що політичні кола в думки, що порозуміння між Італією, Францією та Англією в справі пакту 4-х є висловом примирення, до якого, треба сподіватися, приступить і Німеччина.

На вступі пакту сказано, що умова ця зміряє до того, щоб постанови 4-х держав не могли порушувати прав інших держав. Третій уступ пакту передбачує, що на випадок невдачі розбройної конференції, 4 держави порозуміються, щоб найти спосіб поладати неполаданих справ. Четвертий уступ каже, що 4 великі держави можуть теж розглядати цілість господарських справ, що уявляють для них спільні інтереси в Європі. П'ятий уступ устійняє час тривання пакту на 10 літ, з можливістю продовження його на стільки літ, коли його виповниться з кінцем 8-го року. Шестий уступ постановляє, що французький текст є міродатний на випадок спору.

КОНФЕРЕНЦІЯ АГРАРНОГО БЛЮКУ.

БУКАРЕШТ, 7. VI. ПАТ. Конференція аграрного блоку покінчила свої праці. Прийняла резолюцію, що стверджує konieczність скреслення воєнних довгів, як умовину фінансової та економічної відбудови світа. Конференція заявила за стабілізацію всіх валют, із тим, що держави-довжники можуть сплачувати довги товарами.

АТЕНТАТ НА ВЕНІЗЕЛЬОСА.

АТЕНИ, 7. 6. ПАТ. Минулої ночі виконано атентат на відомого грецького політика та кількарічного прем'єра Венізелоса. Як Венізелос вертався з жінкою до Атен, напало на нього 7 людей, що їхали за ним отвореним авто. Першими стрілами атентатчики унерухомили поліційне авто, що товаришило Венізелосові, а потім стали обстрілювати Венізелосове авто. Шofer, хоч ранений, збільшив швидкість авто та втісав перед напасниками 4 км. Під час погоні атентатчики віддали кількасот стрілів, які подірали Венізелосове авто наче решето. Сам Венізелос майже чудом вийшов ціло, не одержав ні одного стрілу. Жінка його тяжко ранена 5 кулями. Тяжко ранений також один поліцей. Атентатчики втекли. Венізелосову жінку віддали до шпиталю в Атенах.

ДАЛЬШИЙ ЛЕТ АМЕРИКАНСЬКОГО ЛЕТУНА.

МОСКВА, 7. VI. ПАТ. Американський летун Матері, який перевозив в Омську, відлетів знов в год. 1.10 (московський час) у дальшу дорогу.

МОСКВА, 7. VI. Матері в год. 4.10 перелетів над Новосибірськом. Здається, що найближчим етапом лету буде Чита.

ВЕЗУВІЙ ВИБУХАЄ.

Вже від двох тижнів Везувій вибухає зі скріпленою силою. Чути підземні гуки. Рівень лави в головній кратері піднімається шораз більше. 6. червня лави стала вже переливатися берегами та пливе в півн.-сх. напрямі, розгалужуючись на кілька промінів. Лави посуваються зі швидкістю 8 м. на годину в сторону Вале дель Інферно. Струя широка на 2 м. Керманці обсерваторії при Везувії здогадуються, що лави плисти кілька днів. До Неаполя приїдуть багато туристів, щоб нічо подивляти гарний вид, аче горючого шпалу Везувія.

НОВА КРІСОВА МУНІЦІЯ.

ФРАНКФУРТ, 7. VI. ПАТ. „Льональпанайгер“ повідомляє з Коленага, що в данській фабриці муніції під фірмою Шульд і Ларсен відбуваються проби з новою крісовою муніцією. Нові кулі мають везувію силу. Пробивають без трудно грубі панирні панци. Кулі ті риваються зовсім від дотеперішніх і амінять зрівніть лави, бо вимагають спеціальних крісових лав.

СМЕРТОНОСНІ ПРОМІНІ.

ФРАНКФУРТ, 7. VI. ПАТ. „Гел. Аппайгер“ повідомляє, що Марконі працює над смертоносними проміннями, яких основою є т. зв. мікрохвилі нижче 1 м. довжини, які одержують мінімальною емісійною енергією 30 Ватів. Хвилі можуть розгрівати повітря в проміні 1-го метра до такої температури, в якій гинуть усі живі організми. Марконі не вірить у можливість практичного пристосування того винаходу вже в найближчому часі.

24 АНГЛІЙСЬКІ ЛЕТУНИ В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН, 7. VI. ПАТ. 24 англійські летуни на 11 приватних літаках прилетіли вчора на берлінський летунський майдан у Стакен. Англійські летуни побудуть у Берліні кілька днів як гості німецького уряду, потім вернуться до Англії.

ВІДІБРАЛИ ДЕБІТ.

ЛЬОНДОН, 7. VI. ПАТ. Німецький уряд відібрав поштовий дебіт шведським „Дейли Герелд“ за його відношення до теперішнього режиму в Німеччині.

БЕЗРОБІТТЯ В ПОЛЬЩІ.

Згідно зі статистичними даними безробітних зареєстрованих у Д. У. П. П. було 3. червня 235.356. Це значить, що скільки безробітних в порівнянні до попереднього тижня зменшилася на 4.084.

НОВИНКИ

— ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентичним заведенні Сикстуська 17. від 9—1 і від 3—6. НАСС. 3—3

— На будову нагробника Івана Франка зложили Агрономічно-Технічне Т-во у Львові 50 зол.; читальня учнів української держ. гімназії в Перемишлі чистий дохід з концерту в сумі 21 зол. 55 сот.

— Франкову виставу в Національному Музею відвідало до 6. червня 560 осіб.

— На могилі Вітовського. З Берліна пишуть нам: Щорічно святкує українська колонія на Зелені Свята пам'ять жертв боротьби за волю України жалісними сходами й панахидами над спільною могилою полк. Вітовського й сотн. Чучмана. Й цього року „Українська Громада“ віддала поклін незабутнім тілам наших героїв і зложила вінок на могилі. Самуж панахиду прийшлося відложити на кінець місяця, бо парох Берліна, о. д-р П. Вергун, мусів на Зелені Свята виїхати на посвячення прапора до Ліберця, куди його вже давніше запрошено.

— Український Науковий Інститут у Варшаві запрохав 7. ч. м. на відічит проф. Б. Іваничков з Подєбрадів: „Український ліс в головних історичних моментах“.

— Засідання Фільмоліогічної Секції Н. Т. ім. Ш. відбудеться в суботу 10. червня 1933 в год. 18. в канцелярії Т-ва для відічиту І. Свеніцького про „Характерні риси староукраїнського мистецтва в зв'язку з мовою й письменством“. Перед відчитом біжучі справи.

— „Супільна праця українського письменства XVI—XVIII. в.“ відічит І. Свеніцького від Т-ва наукових викладів ім. Петра Могили буде в неділю 11. червня в год. 18. в залі Т-ва „Бесіда“, вул. Рутівського 22/І. за добровільними датками.

— Італійський страйк обслугову „Вітаміні“. Ще 31. травня почався в кооперативному ресторані „Вітаміна“ італійський страйк кельнерів. Страйк як довідуємось, триває досі. Інтервенція інспекторату праці не дала ніяких успіхів. У права ресторану замінила кельнерів панночками. Кельнери як професійно організовані фахівці, протиставляють такому зарядженню управи. Спир між зльокавтовними таким чином кельнерами і управою „Вітаміні“ триває далі. Делегація кельнерів, яка відідала нашу редакцію, щоб нам дати інформацію про причини спору, заповідає, що боротьби не припинить.

— Письменник Федір Дудко, звільнений за редукацією з посади після 7 років праці в Бібліотечі Наук. Тва ім. Шевченка, по році безробіття звертається з проханням до Шан. громадянства, інституцій, установ, видавництва і редакцій дати йому якусь посаду або заняття. Адреса: Піскова вул., ч. 21, м. 9.

— Абсолютенти(тки) середніх шкіл, позір! Статистично-інформаційна секція при Товаристві Прихильників Освіти у Львові („Секція Студентів Львовян“) подає оцим до відома всім абсолютентам(ткам) середніх шкіл, що за інформаціями дотично студій у Високих Школах в краю і за границею слід звертатися на адресу: Іван Костюк, Львів, Домініканська 11/І. п. (Т-во „Відродження“) кожного дня від год. 10—13. На письмених відповіди залучити поштові марки.

письмених відповіди залучити поштові марки. Зокрема просимо всіх абсолютентів(ток) львовян зареєструватися в секції (зголошення як вище.) Виділ Статистично-інформаційної Секції при Т. П. О. („Секція Студентів Львовян“).

— Сокольські і лугові товариства в Галичині. З найновішого числа „Сокольських Вістей“ довідуємось, що сокольська організація має в цілому краю 468 гнізд, які гуртують ок. 9.000 членів, себто на одно гніздо припадає пересічно 19 членів. — Лугова організація, як довідуємось з її централі „Великого Лугу“, начисляє нині 508 товариств, з того 357 на старих і 151 на нових статутах. Всіх членів у „Лугах“ є ок. 25.000, себто на одно лугове товариство припадає пересічно понад 50 членів. — Ці цифри вказують на те, що левни не ціла тисячка громад у Галичині має в себе сокольське чи лугове товариство. Іншими словами: понад 2.000 українських громад не має в себе ні „Сокола“ ні „Лугу“. Отже поле до праці для наших товариств величезне.

— Холодний червень. Як досі червень зовсім не нагадує своєю температурою своїх братів із попередніх літ. Тільки молоді і то сміливіша пробує ходити без нагортків. Холодний вітер і дощі нагадують початки весни, а не літа. Особи, що виїхали на відпочинок, на село, почувують себе дуже покривджені. Всі, як і за весь час весни, вижидають тепла.

— Успіх п'яніста українця в Будапешті. Малярські часописи повідомляють, що 17. V. на міжнародних фортепианових Лістових змаганнях у Будапешті другу нагороду князя Павла Естергазого у висоті 3.000 пєнгів дістав молодий український віртуоз Тарас Микиша, ученик високої музичної школи у Відні.

— Перші наслідки нового закону про вищі школи. Львівський університет і політехніка дістали з міністерства освіти повідомлення, що міністерство рішило не предложити президентів держави внеску щодо затвердження новобраних ректорів проф. Хлямтача (університет) і проф. Ломницького (політехніка). Причини цієї відмови, як можна догадуватися, та, що оба новобрані ректори не належать до проурядової партії.

— Самогубство урядовця. Почтовий урядовець Стан. Ходоровський, що працював на головній двірці у рахунковім відділі, повісився при вул. Пасичній 8. у своїй хаті на ремені. Причина — недуга сухоти.

— Подорож з перешкодами на свято І. Франка у Львові мали п. Володимир Білинський, просвітянський урядовець і п. Кавецький, з Бучаччини. Вони вступили по дорозі до Бережан і своїми народними строями звернули на себе увагу. Арештували їх 27. м. м. і випустили на інтервенцію кількох осіб, головою д-ра Бемка аж 28. так, що звільнені не могли вже їхати до Львова. Тоді вислали вони депешу з Бережан до Львова до Комітету свята; це було причиною непорозуміння і спростування деяких бережанських громад, які гадали, що якісь невідомі заступають делегатів Бережанщини. П. Білинського, коли вертався додому, арештували ще раз 29. вечером у Петликивцях, де якісь польські селяни повідомили поліційну станицю у Білавинцях, що будімо знати його як підозрілого. Там просидів він до ранку 30. травня.

— Дрібні вістки. Спека найшла цього року на Англію під час Зелених Свят; під час церковної процесії в Манчестері 1800 осіб омало, 20 зазнало сонячного удару. — На мексиканське місто Хаоса напала банда оліришкі Авіляра; збила бурмістра, ограбила мешканців, спалила багато домів і з грішми втікла. — Найкращі європейські „бриджісти“ — австрійці, на останніх міжнародних змаганнях у грі бриджа у Льондоні вони заняли перше місце з 21 виграними; друге місце голландці з 17, третє норвежці та данці з 15, четверте англійці з 14 виграними. — Син останнього еспанського короля Альфонса XIII. жениться зі звичайною громадянкою Куби Едельмірою Сампедро Осехо. — Кількох німецьких і австрійських акторів підготовляється тепер у Льондоні до виступів на сцені в англійській мові; деякі будуть виступати у німецьких перекладених пєсах. — Німецький шпиталь у Гаїфі перестав приймати хорих жидів. — 24-літнього купця з Перемишля Я. М. Вайнтрауба засудили за торгівлю чужою валютою на 25 тижнів арешту або 25.000 шилінгів.

— Потопельниця. З Прута під мостом у Вербіжі (Коломийщина) вилунали трупа члительки єврейської мови в Печеніжні Шехтерівни. Свідство ствердило, що Шехтерівну хтось вдушив, а потім вкинув у Прут.

— Пожежа. В Лисенівцях (нов. Городек Яг.) вибухла пожежа в будинках Федька Юськова. Вогонь перекинувся на сусідні будинки. Згоріла хата, стайня та стодала Юськова, три будинки Федька Собешкевича та три будинки Ів. Тимкевича.

